

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 4 (47)

Заснований в 1996 році

Рівне – 2012

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 4 (47). — Рівне: РДГУ, 2012. — 242 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем підготовки педагогічних кадрів для дошкільної освіти за матеріалами доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми підготовки педагогічних кадрів для дошкільної освіти», проведеної Рівненським державним гуманітарним університетом спільно з Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, Педагогічним університетом імені комісії народної освіти (Краків, Польща), Інститутом психології імені Л. С. Віготського Російського державного гуманітарного університету (Москва, Росія), Білоруським педагогічним університетом імені Максима Танка (Мінськ, Білорусь), Бельцьким державним педагогічним університетом імені Алеко Руссо (Бельці, Молдова), факультетом дошкільного виховання та освіти дорослих Дебреценського університету (Гайдубесермень, Угорщина), Кременецьким обласним гуманітарно-педагогічним інститутом імені Тараса Шевченка.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Безкоровайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Руденко Володимир Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 1 від 31.08.2012 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додатки до постанови ВАК України від 11.10.2000 р. № 1 – 03/8 і від 30.03.2011 р. № 1 – 05/3).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 06.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2012

The summary. The necessity of the preschool education innovative development in the Republic of Belarus is substantiated; modern tendencies, priorities of the system's further improvement in the terms of the innovations are examined.

Key words: preschool education, novelty, innovations, development, tendencies, strategy, quality, contents, continuing education.

Одержано редакцією 31.07.2012 р.

УДК: 372.461: 811.11.2

О. І. СТЕПАНОВА

МОВЛЕННЄВА СИТУАЦІЯ В СИСТЕМІ З РОЗВИТКУ УСНОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

Резюме. У статті висвітлено проблему формування монологічного мовлення у дітей дошкільного віку із врахуванням мовленнєвої ситуації, окреслено функції монологічного мовлення, його композиційні форми. Описані типи мовленнєвих ситуацій, а також методи активізації роботи з розвитку монологічного мовлення

Ключеві слова: монологічне мовлення, мовленнєва ситуація, арт-терапія, казкотерапія, розповідь, опис, міркування, пояснення.

Постановка проблеми. Відомо, що людина тільки тоді стає повноцінним громадянином суспільства, коли взаємодіє з іншими його членами, коли відбувається засвоєння накопиченого попередніми поколіннями культурного досвіду в рамках окремо взятої родини і всій нації, коли здійснюється повноцінний обмін цим досвідом, коли встановлюються міжособистісні контакти.

Усе це неможливе без мовлення. Його роль у становленні дитини як особистості неocenenna. Мовлення сприяє формуванню інтелекту, збільшує пізнавальну активність, значно розширює світогляд маленької людини. Завдання дорослих – батьків і педагогів – допомогти їй оволодіти усним (і писемним) мовленням.

Розвиток мовлення в дошкільному дитинстві є багатоаспектним процесом, який органічно пов'язаний з розумовим розвитком дитини. Дошкільне дитинство – це саме той вік, коли відбувається формування психічних процесів, моральних настанов. Тому не можна упустити розвиток мовлення та інших психічних функцій у цьому віці. Затримка мовленнєвого розвитку на початкових вікових сходинках не може бути компенсована в подальшому. Наукою доведено, що без мовленнєвого спілкування, тобто без соціального середовища, людська істота не може стати повноцінною людиною.

Розвиток зв'язного монологічного мовлення є центральною задачею мовленнєвого виховання дітей. Це зумовлено, передусім, його соціальною значимістю і роллю у формуванні особистості. Саме в зв'язному мовленні реалізуються основна, комунікативна функції мови і мовлення. Зв'язне мовлення – найвища форма мислительної діяльності, яка визначає рівень мовленнєвого і розумового розвитку дитини (А.Богущ, Л.Виготський, Н.Гавриш, М.Жинкін, Л.Калмикова, О.Леонт'єв, Ф.Сохін та ін.).

Мета наукової розвідки – висвітлити процес формування монологічного мовлення у дітей дошкільного віку із врахуванням мовленнєвої ситуації.

Виклад основних положень. Засвоєння мови відбувається успішніше, якщо її вивчення органічно пов'язане із завданнями мовленнєвого спілкування. «Лише розкриваючи мову в процесі мовленнєвої діяльності, – наголошував О. Леонт'єв, – ми здатні показати реальні механізми суспільного функціонування мови» [4, 42].

Включення мови в діяльність мовленнєвого спілкування вимагає тісного взаємозв'язку мовленнєвої ситуації з розвитком зв'язного мовлення. Це підкреслює актуальність проблеми розвитку монологічного мовлення дошкільників.

На основі праць М. Жинкіна, В. Капінос, О. Леонт'єва, А. Маркової та ін. можна визначити такі методичні вказівки, що виходять із теорії мовленнєвої діяльності:

1) на формування мовленнєвих механізмів людини активний вплив здійснює матеріал, що засвоюється, і організація процесу навчання;

2) матеріал, який необхідно засвоїти, повинен бути поданий в системних відношеннях: позалінгвістичні фактори (функції мовлення, мета і умови висловлювання) – мовні засоби, що зумовлені цими факторами;

3) в організації процесу навчання необхідно орієнтуватися на структуру мовленнєвої поведінки дитини.

У зв'язку з цим у процес навчання необхідно ввести навчальні мовленнєві ситуації, оскільки розгорнуте орієнтування в мовленнєвій ситуації є необхідною умовою і передумовою породження і сприйняття мовлення.

Своєчасне оволодіння зв'язним мовленням є обов'язковим для формування повноцінної особистості, підготовки до навчання в школі. Під мовленням ми розуміємо процес передачі інформації.

Мовлення є не тільки засобом спілкування, але й знаряддям мислення. Для оформлення мовлення необхідні такі компоненти: мотив, думка, яка удосконалюється в слові, внутрішнє мовлення, спрямоване на самого себе, семантизація, тобто структурування смислу в граматично оформлених значеннях слів. І, нарешті, зовнішнє мовлення. Усне мовлення поділяється на афективне мовлення (до нього відносяться вигуки, мовленнєві штампи і у цій формі немає мотиву і етапу думки), усне діалогічне і усне монологічне мовлення. Усне монологічне мовлення має мотив, думку, що виникає у мовця. Монолог як тривала форма впливу на слухача вперше був виділений Л. Якубинським. С. Рубінштейн надає перевагу не терміну «монологічне мовлення», а терміну «зв'язне мовлення». Сміслові відношення в мовленнєвому оформленні учений називає

мовленнєвим контекстом, а мовлення – контекстним або зв'язним. Він робить важливий висновок про необхідність спеціального навчання основним видам зв'язного монологічного мовлення вже в дошкільному віці [6, 497].

На думку Н. Луцан, монологічне мовлення у психологічному і лінгвістичному відношеннях – більш складна форма усного мовлення, оскільки це мовлення однієї особи до слухачів, воно більш розгорнуте, вимагає зосередженості і уваги до змісту і форми мовлення [5, 12].

Монологічне мовлення розуміється як зв'язне мовлення однієї особи, комунікативна мета якої – повідомлення про якісь факти, явища реальності. Монолог на відміну від діалогу характеризується (що пов'язане з намаганням широко охопити тематичний зміст висловлювання) зв'язністю, логічністю, обґрунтованістю, смисловою завершеністю, наявністю поширених конструкцій, граматичною оформленістю. Саме монолог, а не діалог передбачає відповідальність за виконання комунікації тільки мовцем при відсутності підтримки на сприйняття мовлення слухачем (читачем). Серед ознак монологічного мовлення виділяються також неперервність, ступінь самостійності (сприйняття завченого, переказ і самостійне висловлювання), ступінь підготовленості (підготовлене, частково підготовлене і непідготовлене мовлення) [7, 84].

Як відомо, монологічне мовлення має такі *комунікативні функції*: інформативну (повідомлення нової інформації у вигляді знань про предмети і явища оточуючої дійсності, опис подій, дій, станів); впливу (переконавання будь-кого у правильності тих або інших думок, поглядів, переконань до дій або запобігання дій); емоційно-оцінну [3, 112].

Усне монологічне мовлення на практиці репрезентує певну композиційну форму – розповідь, опис, міркування та пояснення – в системі функціонального стилю. Кожна композиційна форма визначається змістом типових позалінгвістичних факторів, тобто типовою мовленнєвою ситуацією цієї композиційної форми. Типова мовленнєва ситуація композиційних форм усного монологу – це сукупність таких компонентів: 1) тематичний зміст висловлювання; 2) цільові настанови висловлювання; 3) відношення між учасниками спілкування; 4) відношення мовця до змісту висловлювання; 5) підготовленості – спонтанності мовлення [1, 162].

Отже, в усному монологічному мовленні, що містить розповідь про події або міркування, обов'язковим елементом є як мотив висловлювання, так і загальний задум, що створений мовцем.

Монологічне усне мовлення залежить від того, які завдання ставить перед собою мовець і в який вид конкретної діяльності включене це розгорнуте мовлення. Якщо йдеться про побачене або пережите і ця розповідь адресована співрозмовнику, який досить добре знає загальну ситуацію і поділяє мотиви мовця, усне монологічне мовлення може проходити з певною мірою граматичної неповноти. Однак якщо монологічне мовлення містить послідовне викладення відповідного матеріалу, його семантична побудова повинна бути суттєво іншою.

Вихователю для того, щоб продуктивно працювати над розвитком монологічного мовлення дошкільників, необхідно використовувати поняття мовленнєвої ситуації, проводити підготовчу роботу на формування умінь орієнтуватися в типовій мовленнєвій ситуації, оцінювати і відбирати мовні засоби висловлювання з погляду їхньої відповідності змісту типової мовленнєвої ситуації і, нарешті, уміння будувати монолог у композиційній формі того чи іншого функціонального стилю.

Зміст компонентів типової мовленнєвої ситуації зведений до такого:

1. Тематичний зміст – це типізований зміст мовлення в різних сферах діяльності.
2. Цільова настанова – це вияв функції стилю в сполученні з завданнями, що склалися в процесі практики для кожної композиційної форми.
3. Відношення між учасниками спілкування можуть бути рівними і нерівними, офіційними і неофіційними, авторитетом може бути мовець і може бути, що зворотний зв'язок виражений прямо, а не тільки угадується мовцем.
4. Відношення мовця до змісту висловлювання може бути емоційним і польовим.
5. Практично всі види монологу вимагають підготовки, а значить, необхідно знати її прийоми для кожної композиційної форми.

Безперечно, кожний компонент мовленнєвої ситуації по-своєму впливає на мовне оформлення висловлювання.

Матеріал для дослідження зв'язного мовлення дошкільнят на етапі формування зв'язного монологічного мовлення повинен містити лексико-граматичну роботу, навчання самостійному опису предметів, навчання розповіді, заучування віршів, навчання переказування текстів та ін. Головним виявом мовлення повинна виступати спроба дитини висловити думку [2, 18].

У кожній віковій групі дошкільників окреслюється основне завдання з розвитку мовлення. Так, у молодшій групі – це розвиток розмовного мовлення і умінь розуміти смисл висловлювань, які звернені безпосередньо до дитини. Дошкільник навчається очікувати своєї черги висловлювання.

У середній групі – це розвиток мовленнєвої ініціативи і самостійності дитини в процесі спілкування і в монологічному мовленні.

У старшій групі – це вияв індивідуальних властивостей дитини в мовленнєвій діяльності, розвиток творчості в монолозі та діалозі. Отже, робота над розвитком зв'язного мовлення дитини дошкільного віку повинна вестися поетапно в кожній віковій групі.

У багатьох дошкільнят порушено емоційно-чуттєве сприйняття світу. Очевидно, чим більше краси і добра дорослі привнесуть у життя дітей, тим активніше вони будуть у своїх творчих і пізнавальних пориваннях.

Педагогу необхідно викликати у дітей потребу у висловлюванні, підтримати ідею висловлювання дитини, збагатити її внутрішнє мовлення, допомогти граматично правильно оформити значення слова і донести зовнішнє мовлення у більш вигідному світлі.

При активізації роботи з розвитку монологічного мовлення у дошкільників із врахуванням мовленнєвої ситуації дуже дієвим є метод впливу через художню творчість. Так звана арт-терапевтична робота викликає у дітей і дорослих позитивні емоції, мобілізує творчий потенціал. Терапевтичні ляльки, які можна застосовувати на заняттях, формують у дитини почуття відповідальності за «чуже життя», допомагають зняти психічне напруження. Вихованці із задоволенням розповідають одноліткам про проблеми, розіграють казкові сюжети від імені героїв.

Для розвитку пізнавальних процесів і мислительних операцій в останній час активно використовується казкотерапія. Розвивальні та навчальні казки дозволяють дитині накопичувати досвід про оточуючі об'єкти і явища, правила поведінки в різних ситуаціях (громадських місцях, за відношенням до людей різного віку тощо).

Народні художні казки, які сприяють вихованню моральних і естетичних почуттів: взаємодопомоги, підтримки, співчуття, обов'язку, відповідальності та ін. Так, у казці «Ріпка» доведено, що допомога і підтримка інших людей дозволяє досягнути мети, яка не по силам одній людині.

Діагностичні казки, що допомагають визначити характер дитини і її ставлення до навколишнього. Наприклад, якщо дівчинка надає перевагу казкам, де головним героєм є зайчик-боягуз, то можна передбачити, що вона досить сором'язлива, спокійна і, можливо, боязлива.

Психологічні казки створюють умови для дитини, які сприяють подоланню разом із героєм спільних страхів, адекватному переживанню почуттів невдачі і перемоги, появи впевненості в собі тощо.

Відсутність злих героїв, конфліктних ситуацій, боротьби добра зі злом дозволяє ще одній групі казок – медитативних – створювати атмосферу позитива, спокою, комфорту, розслаблення, зняття напруги і збудження.

Отже, метод казкотерапії збагачує внутрішній світ дитини, визначає моделі поведінки і знаходження виходу з проблемної ситуації (відношення між однолітками, батьками, дітьми та ін.), корекції психічної і емоційно-вольової сфери і, головне, розвитку зв'язного мовлення.

Цікавими є і заняття з використанням картин з проблемним сюжетом, оскільки в цьому випадку дитина думає, висловлює свою думку. Це допомагає розвитку монологічного мовлення. Діти складають розповіді за діями, що спостерігають, за сюжетними картинками, за прослуханим текстом, за однією сюжетною картиною і по пам'яті, за символами, схемами, за натуральними предметами, за предметними картинками, за заданими словами тощо.

Педагоги-практики в своїй роботі з дітьми різного рівня розвитку пам'яті, мислення використовують і таблиці-колажі, які сприяють намаганням дітей назвати ознаки об'єктів, розказати про них, запом'ятовувати тексти, вірші, закріплювати граматичні форми рідної мови. Заучування віршів є прекрасним методом тренування пам'яті. На нашу думку, треба використовувати усі названі методи, що облегшити процес становлення у дітей монологічного мовлення.

Одним із таких методів є наочне моделювання. Сутність його полягає в тому, що дитина знайомиться з текстом вірша повністю, потім з кожною окремою строчкою, смисловими частинами. Діти намагаються відтворити ці частини в малюнках. Ескізи можуть відповідати морфемі зі словотворчим значенням, слову, реченню тощо. У вільний час дошкільник може перевірити себе. При використанні піктограм, схем, таблиць, колажів у дітей підвищується інтерес, увага, мовленнєва активність. Отже, вони звикають до самоконтролю, а це необхідно для підготовки до навчання в школі.

Монологічне мовлення вимагає осмислення, збору матеріалу. Для навчання дітей практичному засвоєнню різних способів словотворення можна застосовувати мнемотехніку – сукупність спеціальних прийомів і способів, що допомагають запам'ятовувати потрібну інформацію і збільшувати обсяг пам'яті шляхом утворення асоціацій (зв'язків). Така заміна абстрактних об'єктів і фактів на поняття і уявлення, що мають візуальну, аудіальну або кінетичну репрезентацію, пов'язування об'єктів з наявною інформацією в пам'яті різних типів необхідна для спрощення запам'ятовування. Мнемотехніка розвиває у дітей видумку, фантазію, вміння представити себе на місці інших. Прийом мнемодоріжки допомагає створювати загадки. Також дошкільник самостійно розповідає, наприклад, якою іграшкою їй хотілося би бути. Ефективним у роботі на розвитку монологічного мовлення є й рекламні повідомлення. Так, за мнемотаблицями, дитина рекламує свій товар, наприклад, самостійно зроблену іграшку, прикрасу із бісеру, колаж (малюнок) у формі вітальної листівки тощо. Зрозуміло, що ця робота активізує словник дітей за різними лексичними темами.

Для удосконалення монологічного мовлення в роботі педагогів активно використовується методичний матеріал з цікавим сюжетом. Такий підбір оригінальної системи вправ, безперечно, є важливою підтримкою для навчання творчої розповіді дітей 5 – 6 років.

Висновки. Стаття не претендує на остаточне вирішення поставленої проблеми. Разом із тим, такий підхід до розвитку зв'язного мовлення з урахуванням основних компонентів мовленнєвої ситуації дає позитивний результат і свідчить про ефективність описаних методик, методів і прийомів. Накреслена багатоступенева

система мовленнєвих завдань дозволяє послідовно і цілеспрямовано включати мовні засоби, які вивчають дошкільники, в сферу мовленнєвого спілкування.

У результаті в кожній дитині з'являється потреба до побудови мовленнєвих висловлювань, підвищується якість зв'язного мовлення, яке визначає готовність дошкільника до школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика : теорія і практика / А. М. Богуш. – Запоріжжя : Просвіта, 2002. – 216 с.
2. Гавриш Н. В. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят : [навч.-метод. посіб.] / Н. В. Гавриш. – К. : Вид. дім «Шкільний Світ»; Вид. Л. Галіцина, 2006. – 119 с.
3. Калмикова Л. О. Формування мовленнєвих умінь і навичок у дітей: психолінгвістичний та лінгвометодичний аспекти : [навч. посіб. для студ. ВНЗ] / Л. О. Калмикова. – К. : НМЦВО, 2003. – 300 с.
4. Леонтьев А. А. Язык, речь, речевая деятельность / А. А. Леонтьев. – М. : Просвещение, 1969. – 216 с.
5. Луцан Н. І. Теорія і практика розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку в мовленнєво-ігровій діяльності : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня д-ра. пед. наук : спец. 13.00.02 – теорія і методика навчання (українська мова) / Н. І. Луцан. – Одеса, 2006. – 45 с.
6. Рубинштейн С. Л. Бытие и сознание. Человек и мир / С. Л. Рубинштейн. – М.-СПб., и др. : «Питер», 2003. – 512 с.
7. Ушакова О. С. Развитие речи дошкольников / О. С. Ушакова. – М. : Изд-во Института Психотерапии, 2001. – 240 с.

Резюме. В статтє освещена проблема формирования монологической речи у детей дошкольного возраста с учетом речевой ситуации, определены функции монологической речи, её композиционные формы. Описаны типы речевых ситуаций, а также методы активизации работы по развитию монологической речи.

Ключевые слова: монологическая речь, речевая ситуация, арт-терапия, сказкотерапия, повествование, описание, рассуждение, объяснение.

The summary. The article deals with the problem of forming a monologue speech in preschool children with the speech situation, defined the functions of monologue speech and its compositional forms. The types of speech situations and the methods to intensify efforts to develop monologue speech are described.

Key words: monologue speech, speech situation, art therapy, tale therapy, narration, description, argument, explanation.

Одержано редакцією 27.08.2012 р.

УДК: 372.3/4

Е. А. СТРЕХА

ПРОБЛЕМА ПРЕЕМСТВЕННОСТИ В ЭКОЛОГИЧЕСКОМ ОБРАЗОВАНИИ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО И МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Резюме. У статті дається обґрунтування актуальності проблеми наступності освіти, виявляється причина відсутності наступності дошкільної та початкової шкільної освіти. Аналізується стан роботи щодо здійснення наступності в різних напрямках в Республіці Білорусь.

Ключові слова: наступність, дошкільна освіта, початкова школа, наступність екологічної освіти, напрями здійснення наступності.

Постановка проблеми. Преемственность дошкольного и начального образования – одна из сложнейших и до конца не решенных проблем образования. Если исходить из определений преемственности, представленных в различных словарях, то можно сказать, что преемственность – это идущий в порядке последовательности процесс, основанный на переходе чего-либо непосредственно от одного к другому.

С концептуальной точки зрения преемственность предполагает: *во-первых*, определение общих и специфических целей образования на данных ступенях, построение единой содержательной линии, обеспечивающей эффективное поступательное развитие ребенка, его успешный переход на следующую ступень образования; *во-вторых*, связь и согласованность каждого компонента методической системы образования (целей, задач, содержания, методов, средств, форм организации).

Изучение исследований психолого-педагогических проблем преемственности (А. Асмолов, Л. Божович, Л. Выготский, А. Леонтьев, В. Лыкова, В. Лысенко, А. Сманцер и др.) приводит к выводу о том, что преемственность представляет собой динамичный, непрерывный, целенаправленный, комплексный, системный, перспективный, корректируемый процесс, обеспечивающий полноценное личностное развитие ребенка, его физиологическое и психологическое благополучие в переходный к школе период.

Проблема преемственности многие годы широко обсуждается на самых разных уровнях: среди ученых, специалистов органов управления образованием, педагогов, родителей, но до сих пор остается не решенной.

До сегодняшнего дня не уменьшаются претензии со стороны школы в адрес учреждений дошкольного образования, а со стороны работников детских садов – к учителям начальной школы.

Главная причина такого положения заключается в том, что многие годы участники этой дискуссии

ЗМІСТ

<i>Алеко О. А.</i> Формування первинного соціального досвіду дитини в родині як педагогічна проблема.	3
<i>Анципирович О. Н.</i> Теоретические и практические аспекты проблемы проектирования средств обучения в музыкальном воспитании детей дошкольного возраста.	6
<i>Безносок О. О., Плахотнік О. В.</i> Науково-методичні засади екологічної освіти і виховання учнів початкової школи.	10
<i>Бондаренко Н. Б., Ляшова Н. М.</i> Особливості організації підготовки майбутніх педагогів до роботи в умовах наступності дошкільного закладу та початкової школи.	13
<i>Войтович О. В.</i> Емоційна культура вихователя як умова ефективної педагогічної діяльності.	17
<i>Врочинська Л. І.</i> Дослідження стану роботи педагогів ДНЗ з виховання гуманної поведінки дітей старшого дошкільного віку.	21
<i>Гаврілова Л. Г.</i> Використання мультимедійних навчально-розвивальних засобів у музично-естетичному вихованні дошкільників.	25
<i>Гецько С. І.</i> Компетентність батьків як умова успішного виховання особливої дитини.	29
<i>Глінчук Ю. О.</i> Використання мультфільму як дидактичного засобу при формуванні елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.	32
<i>Горбатова Е. В.</i> Развитие изобразительного творчества старших дошкольников в условиях интеграции содержания дошкольного образования.	36
<i>Горопаха Н. М.</i> Компетентнісний підхід у екологічній освіті дітей дошкільного віку.	39
<i>Дичківська І. М.</i> Поліцентрична сутність мотивації до інноваційної педагогічної діяльності.	43
<i>Доманюк О. М.</i> Організаційно-методичні засади співпраці педагогів і батьків у становленні соціального досвіду дошкільників.	48
<i>Дубинина Д. Н.</i> Формирование коммуникативных умений у детей старшего дошкольного возраста.	52
<i>Зайцева Л. І.</i> Педагогічні умови формування у старших дошкільників знань про об'єкти природно-предметного довкілля.	56
<i>Золотарева Е. К.</i> Системная модель инновационного куррикулума для начальной ступени образования.	60
<i>Кирста Н. Р.</i> Психологічний контекст професійно-орієнтованих дисциплін за фахом «Дошкільне виховання».	66
<i>Ковалев В. Н.</i> Формирование конативной конфликтологической компетенции у студентов психологического факультета.	68
<i>Ковшар О. В.</i> Забезпечення готовності до навчання та наступності в контексті організації передшкільної освіти.	71
<i>Козлюк О. А.</i> Інтегрований підхід до проблеми дитинства.	74
<i>Комарова І. А., Спирин С. В.</i> Игровые основы радиационной безопасности дошкольников.	79
<i>Кондратець І. В.</i> Рефлексія як структурний компонент структури готовності педагога до інноваційної діяльності.	83
<i>Кононко О. Л.</i> Психологічні аспекти впровадження компетентнісного підходу в підготовку фахівців із дошкільної освіти.	86
<i>Косарева Г. М.</i> Клінічні прояви, ознаки та симптоми раннього дитячого аутизму.	90
<i>Косарева О. І.</i> Особливості застосування казкотерапії при подоланні емоційних проблем у дітей.	94
<i>Кравцова Е. Е.</i> Общение и деятельность: теоретико-прикладной аспект.	98
<i>Лазарович Н. Б.</i> Наступність у розвитку обдарованості дітей старшого дошкільного і молодшого шкільного віку.	99
<i>Луценко І. О.</i> Підготовка майбутніх вихователів до формування комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей у контексті системно-цілісного підходу.	103
<i>Малашенко М. А.</i> Развитие творческих способностей дошкольников в процессе обучения ручному ткачеству.	106
<i>Маліновська Н. В.</i> Підготовка майбутніх вихователів до формування мотивації навчально-мовленнєвої діяльності старших дошкільників.	110
<i>Маркотенко Т. С.</i> Фразеологізми як засіб формування національних цінностей у студентів.	113
<i>Марчук Г. В.</i> Соціальний досвід як основа соціальної компетентності дошкільників.	117
<i>Мельникова М. С.</i> Становление дошкольника как субъекта двигательной деятельности.	120
<i>Міхєєва О. І.</i> Педагогічні умови розвитку здібності до вирішування у дітей старшого дошкільного віку.	124
<i>Нечай С. П.</i> Музичний фольклор як домінуючий тип художнього сприйняття світу в період дитинства.	128
<i>Одерій Л. Є., Роздимаха А. І.</i> Особливості використання мистецтвознавчої оповіді в мовленнєвому розвитку дітей дошкільного віку.	131
<i>Олійник О. М.</i> Система підготовки фахівця дошкільної освіти до театральної-ігрової діяльності та професійної майстерності.	135
<i>Онищук І. А.</i> Розвиток творчого самовираження старших дошкільників у музичній діяльності.	138

Павлов Ю. О. Методологічні підходи до організації профілактичної роботи зі студентською молоддю у формуванні здорового способу життя, упередженні ВІЛ/СНІДу.	142
Павлюк Т. О. Засоби та методи формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.	146
Падалка О. І. Розвиток професійних мотивів у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у процесі формування пріоритетних педагогічних цінностей.	149
Пашико В. Л. Метафора как средство освоения культуры детьми дошкольного возраста.	153
Плахотнік О. В. Формування дружніх взаємин у дітей дошкільного віку.	156
Поніманська Т. І. Підготовка студентів до гуманістичного виховання дітей старшого дошкільного віку: стан та проблеми.	162
Рего Г. І. Передумови формування методики роботи в інституціях дошкільного виховання Закарпаття (кінця XIX – початку XX ст.).	166
Руденко Ю. А. Компетентнісний підхід до розвитку увиразнення мовлення майбутніх вихователів.	170
Савченко М. В. Педагогічні умови виховання самостійності дітей дошкільного віку в ігровій діяльності.	173
Садова Т. А. Організація пізнавальної діяльності студентів у сучасному ВНЗ: теоретичний аспект.	176
Семенова Н. І. Формування здорової особистості у процесі взаємодії дошкільного навчального закладу і сім'ї.	180
Сидельникова О. Д. Виховання ціннісного самоставлення у дітей дошкільного віку.	184
Синельников В. Б., Данилова Н. И. К вопросу о присвоении универсальных категорий человеческого мышления в дошкольном возрасте.	188
Старжинская Н.С., Тукач В.П. Современные тенденции дошкольного образования в Республике Беларусь.	190
Степанова О. І. Мовленнєва ситуація в системі з розвитку усного монологічного мовлення дошкільників.	193
Стреха Е. А. Проблема преемственности в экологическом образовании детей старшего дошкольного и младшего школьного возраста.	196
Сузанская Т. Н. «Детский текст»: к вопросу об историко-литературных основах курса детской литературы.	199
Трусова О.Л. Веб-квест як інноваційна інформаційно-комунікаційна технологія вищої школи підготовки майбутніх вихователів.	205
Фасолько Т. С. Теоретичні підходи до проблеми формування асертивної поведінки у дітей дошкільного віку.	208
Шебеко В. Н. Влияние средств физической культуры на развитие личности ребенка.	211
Шелестова Л. В. Формування картини світу дошкільників: проблеми теорії й практики.	215
Яблонська Т. М. Взаємодія викладача та студентів у педагогічній підготовці, побудованій на принципі рольової перспективи.	220
Янциур Л. А. Художня освіта майбутніх вихователів як основа керівництва образотворчою діяльністю дошкільників.	224
Демень П. Можливості використання методу проектів у румунських дошкільних закладах.	227
Жебровська Т. Зустрічі і навчальні діалоги з мистецтвом, або про мистецтво, близьке дітям.	232
Телекі Ю. Минуле та сучасність дошкільних закладів Угорщини.	235
Відомості про авторів.	238